

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Zaļā grāmata “Revīzijas politika – no krīzes gūtā pieredze””

COM(2010) 561 galīgā redakcija

(2011/C 248/16)

Ziņotājs: **MORGAN kgs**

Eiropas Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu 2010. gada 13. oktobrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

Zaļā grāmata “Revīzijas politika — no krīzes gūtā pieredze”

COM(2010) 561 galīgā redakcija.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2011. gada 26. maijā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 472. plenārajā sesijā, kas notika 2011. gada 15. un 16. jūnijā (16. jūnija sēdē), ar 153 balsīm par, 1 balsi pret un 7 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Pārskats

1.1.1 Zaļās grāmatas nosaukums ir “Revīzijas politika — no krīzes gūtā pieredze”. EESK uzskata, ka krīzes apmēru noteica tas, ka neviena no iesaistītajām pusēm nedarbojās tā, kā tām būtu vajadzējis darīt, jo īpaši daudzu banku valdes. Ņemot vērā banku valžu neveiksmīgo darbību, regulatoriem, uzraudzības iestādēm un apstiprinātiem revidentiem (AR) būtu vajadzējis konstatēt problēmas, kas izraisīja krīzi. Tas netika izdarīts. ES jau ir pievērsusies regulējuma un uzraudzības jautājumiem. Acīmredzams, ka ir jāpārskata AR loma — EESK prasīja šādu pārskatīšanu savā 2009. gada atzinumā par *De Larosiere* ziņojumu ⁽¹⁾. Zaļajā grāmatā ir apspriesta ne tikai revīzijas nozīme, bet arī izskatīti jautājumi par pārvaldību, uzraudzību un koncentrāciju. EESK piekrist, ka minētie aspekti ietekmē revidentu darbības rezultātus krīzes laikā.

1.1.2 Zaļajā grāmatā ir uzdoti 38 jautājumi. Trīs jautājumi attiecas uz ļoti strīdīgiem aspektiem: 18. jautājums — obligāts piedāvājumu konkurss, 28. jautājums — kopīga revīzija un 32. jautājums — atteikšanās no “lielā četrinieka” konsolidācijas. Neatkarīgi no tā, kādu politiku Komisija plāno pieņemt katrā no minētajiem gadījumiem, EESK uzskata, ka pirms jebkāda lēmuma pieņemšanas ir jāveic stingrs ietekmes novērtējums.

1.2 Revidenta loma

1.2.1 Apstiprināta revidenta loma, kā tā pašlaik ir definēta un praktizēta, neatbilst mērķim. Revīzijas vai uzraudzības komiteja ir AR būtiska partnere.

Apstiprinātu revidentu neatkarības pastiprināšana un revīzijas vai uzraudzības komitejas reformēšana ir šajā atzinumā iekļauto priekšlikumu galvenais temats.

1.2.2 EESK ierosina grozīt 2006. gada Revīzijas direktīvu, lai pastiprinātu revīzijas vai uzraudzības komitejas lomu.

— Lielākajai daļai komitejas locekļu un komitejas priekšsēdētājam jābūt neatkarīgiem.

— Dažu komitejas locekļu kompetencei jābūt atbilstoši attiecīgā uzņēmuma nozares īpatnībām, jo īpaši banku nozarē.

— Revīzijas vai uzraudzības komitejai vajadzētu ne tikai kontrolēt, bet faktiski uzņemties atbildību par revīzijas norises integritāti.

1.2.3 EESK uzskata, ka duālās uzraudzības sistēmas ietvaros (valde un uzraudzības padome) jānostiprina AR un uzraudzības padomes attiecības.

1.2.4 Kopumā EESK uzskata, ka jāveic šādi uzlabojumi:

— jāprecizē AR uzdevumi un ar tiem saistītā atbildība;

— jāpanāk, ka AR ziņojumi ir skaidrāki un saprotamāki, it sevišķi attiecībā uz pastāvošajiem riskiem;

— revīzija jāveic tā, lai tā līdzinātos visa uzņēmuma revīzijai, iekļaujot komentārus par valdes vai uzraudzības padomes sagatavoto analīzi par uzņēmējdarbības modeļa spēju nodrošināt uzņēmuma sekmīgu darbību, finansiālo stabilitāti, kā arī uzņēmuma risku konstatēšanu un šajā saistībā izvēlēto pieeju;

⁽¹⁾ OV C 318, 23.12.2009., 57. lpp.

— jāuzlabo AR un uzņēmuma kontroles struktūras saziņa visa gada garumā, proti, kamēr vēl notiek revīzija.

1.3 Pārvaldība un neatkarība

EESK neatbalsta AR klientu obligātu rotāciju, bet piekrīt tam, ka AR uzņēmumu pastāvīgā iesaistīšana būtu jāierobežo, obligāti izsludinot atkārtotu piedāvājumu konkursu attiecībā uz revīzijas līgumu ik pa sešiem vai astoņiem gadiem. Ar revīziju nesaistīti pakalpojumi, ko AR sniedz saviem klientiem, būtu stingri jākontrolē un tos jāapstiprina revīzijas vai uzraudzības komitejai, bet ar risku saistīti un iekšējās revīzijas pakalpojumi, kurus AR sniedz lielākām uzņēmēj sabiedrībām, būtu jāaizliedz interešu konflikta dēļ. Nodokļu konsultācijas būtu jāsamazina visos tajos gadījumos, kad apstiprinātajam revidentam varētu rasties būtisks interešu konflikts.

1.4 Uzraudzība

Ar likumu jāparedz AR un kontroles struktūras regulāras sanāksmes. Tas jo īpaši nepieciešams saistībā ar sistēmiski svarīgām bankām.

1.5 Koncentrācija

Lielo uzņēmumu revīzijas tirgus koncentrēšana tā sauktajos "lielā četrinieka" revīzijas uzņēmumos ir oligopols. Līdz tam, kad bankrotēja *Arthur Anderson*, tirgū darbojās pieci uzņēmumi. Vēl viens bankrots būtu neiedomājams. EESK iesaka īstermiņā ieviest darbības izbeigšanas plānus, t.s. "pēdējo gribu", lai mazinātu uzņēmumu iespējamā bankrota ietekmi. Komiteja uzskata, ka ilgtermiņā tirgu vajadzēs pārkārtot. Šajā nolūkā tā iesaka nodot oligopolu dalībvalstu konkurences iestādēm, sākot ar Vāciju, Nīderlandi un Apvienoto Karalisti.

1.6 Eiropas tirgus

Obligātās revīzijas faktiskā Eiropas tirgus izveide it ļoti vēlams mērķis, bet ievērojami šķēršļi tā sasniegšanai joprojām ir nodokļu, tiesību un valodas atšķirības. Varētu veikt zināmu racionalizāciju.

1.7 Maziem un vidējiem uzņēmumiem paredzēta vienkāršošana

Mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) ir ļoti dažāda veida un lieluma. Ja ir ārējās investīcijas un/vai nozīmīgi banku rīcībā esoši līdzekļi un/vai svarīgi klienti un piegādātāji, kas ir ieinteresēti savu vērtības ķēžu integritātē, grūti iedomāties būtisku prasību samazināšanu.

1.8 Starptautiskā sadarbība

EESK uzskata to par obligātu. Šajā jomā vajadzīgas iniciatīvas kopā ar Finanšu stabilitātes padomi (FSB) un G20, bet nekavējoties, ar G8 starpniecību būtu jāveic pasākumi kopā ar ASV.

1.9 Korporatīvā pārvaldība

EESK izsaka nožēlu par to, ka Zaļajā grāmatā par revīzijas politiku nav iekļauta nodaļa par korporatīvo pārvaldību. Tikko ir publicēta jauna Zaļā grāmata par korporatīvo vadību (COM(2011) 164 galīgā redakcija). Komisijai obligāti jāaskaņo savi priekšlikumi korporatīvās vadības jomā ar priekšlikumiem par revīzijas politiku. Šie jautājumi ir savstarpēji cieši saistīti, ciktāl tas attiecas uz uzņēmuma pārskatu ticamību.

2. Ievads

2.1 Saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem uzņēmuma valde ir atbildīga par attiecīgā uzņēmuma pārskatiem un par uzņēmuma darbības skaidru un patiesu atspoguļojumu. Lielajiem uzņēmumiem obligāti ir jāizmanto *IFRS* grāmatvedības normas. AR pienākums ir sniegt atzinumu par to, vai valde ir sniegusi skaidru un patiesu darbības atspoguļojumu un vai ir ievērotas *IFRS* grāmatvedības normas. Direktoru ziņojumu un AR atzinumu publicē uzņēmumu gada ziņojumā un pārskatā. Banku direktoru sagatavotajos pirmskrīzes perioda gada pārskatos nebija nekādu brīdinājumu par tuvojošos krīzi, kā arī AR joprojām atzina, ka viss ir vislabākajā kārtībā. Galvenā no krīzes gūtā mācība ir tā, ka šāds stāvoklis ir jāmaina. EESK uzskata, ka minētajās pārmaiņās galvenā uzmanība jāpievērš revīzijas vai uzraudzības komitejai un AR neatkarības nodrošināšanai.

2.2 *Status quo* ir atspoguļots gada pārskatos publicētajos direktoru un AR ziņojumos. Komiteja ir izskatījusi arī obligātās revīzijas pārskatus no Francijas, Vācijas, Spānijas un AK. Visās dalībvalstīs AR galvenā uzmanība ir pievērsta procedūrai un norisei. Visā ES AR iekļauj norādi uz atbilstību *IFRS* normām. Šobrīd tiek paustas bažas, ka atzīme par atbilstību *IFRS* normām novērš uzmanību no dažu grāmatvedības un revīzijas aspektu novērtēšanas.

2.3 Pārbaudot revīzijas atzinumus, ko viens no "lielā četrinieka" uzņēmumiem Vācijā sniedzis par *Deutsche Bank*, *Munich Re* un *BMW* 2009. gada pārskatiem, cita starpā atklājas, ka angļu valodas tulkojumā lietots gandrīz identisks formulējums, lai gan minētie trīs uzņēmumi ir ļoti atšķirīgi. Šāda tendence izmantot stilizētu tekstu neparāda lietotājam revīzijas būtību. AR apstiprina, ka ir ievērotas attiecīgās procedūras, bet nav nekādu liecību par revīzijas pilnīgumu. EESK uzskata, ka ir vajadzīgas izmaiņas, lai nodrošinātu, ka revīzijas ziņojumos satura būtība dominē pār formu.

2.4 Ārējie revidenti lielā mērā paļaujas uz savu klientu iekšējās kontroles sistēmām, koncentrējot revīziju galvenokārt uz minēto sistēmu integritāti. Lielākiem uzņēmumiem ir formālas iekšējās revīzijas struktūrvienības, kas nav atkarīgas no finanšu struktūrām un ziņo tieši revīzijas komitejai. Iekšējā revīzija ir atbildīga par iekšējās kontroles sistēmu integritātes pārbaudi. Daži uzņēmumi par iekšējo revīziju noslēdz apakšuzņēmuma līgumus ar trešām pusēm. Šādā gadījumā līgumpakalpojumus nekādā gadījumā nevajadzētu saņemt no ieceltā AR

uzņēmuma. Nodrošināt iekšējās revīzijas neatkarību un arī iekšējās kontroles sistēmas integritāti ir revīzijas vai uzraudzības komitejas pienākums.

2.5 Lai gan revīzija apliecinās gada pārskatos ietverto finanšu informāciju, šobrīd netiek sniegts konkrēts atzinums par attiecīgā uzņēmuma pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar uzņēmējdarbību. Viens no krīzē gūtās pieredzes aspektiem ir tas, ka direktoriem savos ziņojumos vajadzētu norādīt pamatfaktus, ieskaitot risku novērtējumu, un tas, ka AR vajadzētu apliecināt minētos ziņojumus. Iepriekš minētā iemesla dēļ AR vajadzētu sniegt saviem klientiem ieteikumus par riska novērtējumu un riska pārvaldību (2).

2.6 Apsverot nepilnības un trūkumus pašreizējai sistēmai, ar kuru akcionāriem un ieinteresētajām pusēm sniedz ziņojumus, un jo īpaši ņemot vērā atsevišķu banku likteni krīzes periodā, izteikts plašs atbalsts revīzijas vai uzraudzības komitejas lomas paplašināšanai. Apvienotās Karalistes Finanšu pārskatu padome, piemēram, ir ierosinājusi šādus principus kā pamatu ziņošanas reformai:

- augstākas kvalitātes mutiskā ziņošana, jo īpaši par uzņēmējdarbības stratēģiju un riska pārvaldību;
- revīzijas komiteju nozīmes plašāka atzišana un līdz ar to lielāks uzsvars uz to ieguldījumu finanšu ziņojumu integritātes nodrošināšanā;
- lielāka pārredzamība par to, kā revīzijas komitejas pilda savus pienākumus attiecībā uz gada pārskatu integritāti, ieskaitot ārējo revidentu darbības uzraudzību;
- vairāk informācijas par revīzijas norisi gan revīzijas komitejām, gan investoriem un revidenta pienākumu apjoma palielināšana, un
- gada pārskatu lielāka pieejamība, izmantojot attiecīgo tehnoloģiju.

2.7 EESK atbalsta minētos principus. To paredzamā ietekme ir šāda:

1. *Direktoriem* sīkāk vajadzēs aprakstīt pasākumus, ko viņi veic, lai nodrošinātu tās informācijas uzticamību, uz kuru balstās uzņēmuma pārvaldība un direktora īstenotā uzņēmuma vadība, un vajadzēs nodrošināt uzņēmējdarbības un ar to saistīto risku lielāku pārredzamību.

(2) Riska pārvaldība ietver risku konstatēšanu, novērtēšanu un sarindošānu pēc nozīmes (ISO 31000 standartā risks definēts kā neziņas ietekme uz mērķiem, lai tā būtu pozitīva vai negatīva), kā arī ietver resursu saskaņotu un ekonomisku pielietošanu, lai samazinātu, novērotu un ierobežotu nelabvēlīgu notikumu iespējamību un/vai ietekmi vai palielinātu pozitīvu notikumu izredzes. Riska pārvaldības stratēģiju piemēri ir riska nodošana citam, izvairīšanās no riska, riska negatīvās ietekmes samazināšana un konkrēta riska seku daļēja vai pilnīga uzņemšanās. Avots: *Wikipedia.org*.

2. *Apstiprinātajiem revidentiem* vajadzēs sniegt ziņojumus, kuros iekļauta sadaļa par revīzijas komitejas ziņojuma pilnīgumu un pamatotību un kuros norādīti visi fakti, ko AR gada pārskatā uzskata par nepareiziem vai pretrunīgiem informācijai, kura ir finanšu pārskatā vai iegūta revīzijas gaitā.

3. *Revīzijas vai uzraudzības komiteju* pieaugošā loma, saucot pie atbildības uzņēmuma vadību un AR, būtu jāpastiprina, nodrošinot lielāku pārredzamību ar minēto komiteju pilnīgākiem ziņojumiem, kuros jo īpaši izskaidrots, kā tās pildījušas pienākumus attiecībā uz gada pārskatu integritāti un citiem sava darba aspektiem, piemēram, ārējās revīzijas norises uzraudzību un AR iecelšanu.

2.8 Attiecībā uz revīzijas komitejām ES 2006. gada direktīvā par obligātajām revīzijām iekļautas šādas instrukcijas.

Ikvienā sabiedriskas nozīmes struktūrā ir revīzijas komiteja. Dalībvalsts nosaka, vai revīzijas komitejās jābūt pārvaldības struktūras locekļiem, kas nav izpildvaras locekļi, un/vai kontroles struktūras locekļiem, un/vai locekļiem, ko ieceļ revidējamās struktūras akcionāru vai dalībnieku pilnsapulce. Vismaz viens revīzijas komitejas loceklis ir neatkarīgs un ar zināšanām grāmatvedībā un/vai revīzijā.

Neskarot administratīvās, pārvaldības vai kontroles struktūras locekļu atbildību vai citu to locekļu atbildību, kurus ieceļusi revidējamās struktūras akcionāru vai dalībnieku pilnsapulce, revīzijas komiteja, cita starpā, veic šādas funkcijas:

1. *uzrauga finanšu pārskatu sagatavošanas procesu;*
2. *uzrauga uzņēmuma iekšējās kontroles, vajadzības gadījumā iekšējās revīzijas un riska pārvaldības sistēmas efektivitāti;*
3. *uzrauga gada pārskatu un konsolidēto pārskatu obligāto revīziju.*

2.8.1 Lai ieviestu 2.6. un 2.7. punktā izklāstītos principus un priekšrakstus, EESK uzskata, ka spēkā esošie darbinieku līdzdalības noteikumi ir jā saglabā, tomēr iepriekš minētā instrukcija ir jāgroza, nosakot, ka lielākajai daļai komitejas locekļu un komitejas priekšsēdētājam ir jābūt neatkarīgiem.

2.8.2 Vienkārša prasība par kompetenci grāmatvedībā un/vai revīzijā nav pietiekama. Dažu komitejas locekļu kompetenci jābūt atbilstoši attiecīgā uzņēmuma nozares īpatnībām, jo īpaši banku nozarē.

2.8.3 EESK uzskata, ka revīzijas vai uzraudzības komitejai vajadzētu ne tikai kontrolēt, bet faktiski uzņemties atbildību par minēto procesu integritāti atbilstoši 2.6. un 2.7. punktā izklāstītajiem principiem un priekšrakstiem.

2.9 Ja direktoriem jābūt atbildīgiem par pārskatiem, būtu jāapsver direktoru loma un pienākumi attiecībā uz minēto pārskatu patiesumu. Piemēram, direktori apliecina, ka viņi ir pieprasījuši visu informāciju, kas vajadzīga, lai viņi "ar tīru sirdsapziņu" varētu uzņemties atbildību par minētajiem pārskatiem. Vai varam ticēt, ka banku valdes pirmskrīzes periodā pieprasīja visu vajadzīgo informāciju? Vai tām bija izpratne par saviem likviditātes riskiem, par aktīvu, kas saistīti ar hipotekārajiem kredītiem, zemo kvalitāti un par kredītporfeļiem piemītošajiem riskiem? Turpmāk bankām un citiem uzņēmumiem vajadzēs nodrošināt, ka valdē ieceltajiem neatkarīgajiem direktoriem ir atbilstoša profesionālā kvalifikācija un labāka izpratne par savām funkcijām un pienākumiem.

2.10 Lai sekmīgi īstenotu iepriekšējā 2.6. punktā izklāstītos principus, būs vajadzīga korporatīvās pārvaldības plašāka pārskatīšana. Svarīgi ir integrēt Zaļajā grāmatā par korporatīvo pārvaldību un Zaļajā grāmatā par revīzijas politiku izklāstītos secinājumus, lai tie nebūtu atšķirīgi.

2.11 Rezumējot jānorāda, ka direktori ir atbildīgi par uzņēmuma darbības skaidru un patiesu atspoguļojumu, bet AR jābūt pārliecinātiem, ka ir sniegts skaidrs un patiess pārskats. Atbildības ierobežošana ir īpaša privilēģija, kas piešķirta akciju sabiedrībām. Obligātā revīzija ir paredzēta, lai nodrošinātu, ka minētā privilēģija netiek izmantota ļaunprātīgi. Akcionāri, obligāciju īpašnieki, baņķieri un citi kreditori ir pakļauti tiešam finanšu riskam. Viņi ir tieši atkarīgi no finanšu pārskatu patiesuma. Pārējo ieinteresēto personu — darbinieku, klientu, piegādātāju — iztika ir atkarīga no tā, vai uzņēmums ir spējīgs turpināt darbību. Apstiprinātie revidenti, kā arī pārējās atbildīgās puses banku krīzes periodā netika galā ar saviem pienākumiem. Finanšu sistēmas pārējos posmos veiktā reforma un ieviestā uzraudzība nevar neskart arī revīziju. Saglabāt *status quo* nav iespējams.

3. Jautājumi

3.1 Ievads

1) **Vai jums ir kādas vispārīgas piezīmes par šīs Zaļās grāmatas pieeju un mērķiem?**

Lūdzu skatīt šā atzinuma 1. iedaļu.

2) **Vai jūs uzskatāt, ka ir nepieciešams labāk izklāstīt revīzijas sabiedrisko lomu saistībā ar finanšu pārskatu ticamību?**

Finanšu pārskatu ticamība ir *sine qua non* faktors sabiedrībā, kura lielā mērā ir atkarīga no akciju sabiedrību darbības tirgus ekonomikā. Sabiedrības interesēs ir šādu uzņēmumu izdzīvošana un uzplaukums. Atkarīgo ieinteresēto pušu loks ir ļoti daudzveidīgs — tie ir akcionāri, obligāciju īpašnieki, bankas un citi kreditori, kas no minētajiem pārskatiem spriež par

savu ieguldījumu un aizdevumu drošību; darbinieki, kas no minētajiem pārskatiem spriež par savas darbavietas un atalgojuma ilgaicību; citas ieinteresētās personas, kuras no pārskatiem spriež par uzņēmuma drošību no darba devēja, piegādātāja vai klienta viedokļa; vietējās kopienas, pašvaldības un valstu valdības, kas paļaujas uz šādiem pārskatiem kā attiecīgā uzņēmuma sabiedrībai sniegtā ieguldījuma, kā arī spējas maksāt nodokļus mēru.

Papildus minētajiem apsvērumiem bankām un citām kredītiestādēm ir būtiska loma tirgus ekonomikas darbībā. Finanšu krīzes periodā bankas nespēja izpildīt savu funkciju, proti, nodrošināt naudas apriti tautsaimniecībā. Tāpēc pirmskrīzes periodā sniegtie banku finanšu pārskati tiek pamatoti apšaubīti. Skaidri un patiesi finanšu pārskati ir ES politiskās, sociālās un saimnieciskās organizācijas pamats. Firmas, kas uzņemas obligāto revīziju veikšanu, ir atbildīgas par sabiedrības interešu aizsardzību.

3) **Vai jūs uzskatāt, ka varētu paaugstināt "revīzijas kvalitātes" vispārējo līmeni?**

Jā, revīzijas ziņojumi nav nozīmīgi. Tie neatspoguļo AR darbu. Līdz ar IFRS ieviešanu revidētie pārskati arī var zaudēt nozīmīgumu, jo īpaši saistībā ar bankām.

3.2 Revidenta loma

4) **Vai jūs uzskatāt, ka revīzijām būtu jāsniedz pārliecība par uzņēmumu finansiālo stabilitāti? Vai revīzijas ir piemērotas šādam mērķim?**

Revīzijas, kādas tās ir šobrīd, nav piemērotas šādam mērķim. Uzņēmuma pastāvīga finanšu stabilitāte ir tā uzņēmējdarbības modeļa izturības funkcija. Minētā modeļa pārbaude galvenokārt ir iestāžu un analītiķu, bet ne AR uzdevums. Taču vienalga ir vajadzīga pārmaiņas. Direktoriem savos ziņojumos jānodrošina lielāka pārredzamība attiecībā uz uzņēmuma faktisko stāvokli. AR funkcija tad būtu šādas informācijas ārējā apliecināšana. Lai to veiktu, AR būs vajadzīga izpratne par nozarei raksturīgajiem riskiem, kuras pašlaik pietrūkst, jo ir pieaugusi banku aktīvu sarežģītība. Tāpēc būtu jāsniedz arī paskaidrojums spriedumiem, kas apstiprina, ka attiecīgais uzņēmums ir spējīgs darboties.

5) **Lai attaisnotu cerības un precizētu revīziju lomu, vai lietotājiem būtu jāsaņem labāks skaidrojums par izmantoto revīzijas metodiku?**

Jā. AR iekļauj ziņojumā un pārskatos īsus paziņojumus, bet tie ir uz procesu orientēti un neatklāj nekādus AR atzinumus, bažas vai spriedumus. Tas nav jautājums tikai par metodoloģijas izskaidrošanu. Direktoriem jāpaskaidro savi spriedumi un lēmumi un pēc tam AR būtu jāizskaidro process, kurā

viņi secina, ka pārskati tiešām ir skaidri un patiesi. Šajā sakarā svarīgi būs nodrošināt, ka AR atkal neatgriezās pie žurnālistikas stila.

6) Vai būtu jāpastiprina “profesionālais skepticisms”? Kā to varētu izdarīt?

Profesionālo skepticismu var pastiprināt, izmantojot apmācību, ar revīziju nesaistītu pieredzi, revīzijas konstatējumu salīdzinošu pārskatīšanu, ko veic speciālisti, un piesaistot revīzijas partneru vadību. Bez tam lielāka pārredzamība, kas no revidentiem prasīta 2. iedaļā iekļautajos priekšlikumos, liks AR spēcīgāk nekā līdz šim paust profesionālu skepticismu. Profesionālas disciplināras iestādes izveidošana katrā dalībvalstī šādu skepticismu pastiprinātu.

Profesionālo skepticismu varētu papildus pastiprināt saimnieciskā neatkarība. Revīzijas vai uzraudzības komitejai būtu jāpārskata un kritiski jāizvērtē revīzijas klientiem sniegto ar revīziju nesaistīto pakalpojumu apjoms, lai samazinātu interešu konfliktu starp profesionālā skepticisma izpausmēm un svarīgu, no klientiem gūtu ieņēmumu saglabāšanu. Tāpat iespējams, ka skepticisms pastiprināsies, ja obligāts piedāvājumu konkurss (18. jautājums) samazinātu tirgū nostabilizējušos revīzijas uzņēmumu “valdījuma laika” pagarināšanas iespējamību.

7) Vai būtu jāmaina negatīvā attieksme pret piezīmēm revīzijas ziņojumos? Ja būtu, tad kādā veidā?

Nē. Direktoru ziņojumam, kam jāpievieno AR piezīmes, vajadzētu izraisīt akcionāru un ieinteresēto pušu bažas. Direktoru un/vai revīzijas vai uzraudzības komiteju ziņojumu lielāka pārredzamība tomēr var sniegt akcionāriem lielāku skaidrību par iemesliem, kādēļ apstiprināts revidents revīzijas ziņojumam ir pievienojis piezīmes.

Attiecībā uz bankām šādas piezīmes var izraisīt uzticības krīzi ar iespējamām sistēmiskām sekām. Tāpēc visas AR bažas pēc iespējas īsā laikā būtu jādara zināmas regulatoriem un uzraudzības iestādēm, lai nekavējoties pievērstos iespējamo problēmu risināšanai.

8) Kāda papildu informācija būtu jāsniedz ārējām ieinteresētajām personām un kādā veidā?

AR ir atbildīgi akcionāriem, darbiniekiem un citām ieinteresētajām personām. AR nesniedz atsevišķus ziņojumus ieinteresētajām personām. Par ieinteresētajām personām sniegto informāciju ir atbildīgs attiecīgais uzņēmums. Kā ierosināts 2. iedaļā, uzņēmumu kontroles struktūrām, akcionāriem, darbiniekiem un citām ieinteresētajām personām būtu jāsaņem vairāk informācijas un jānodrošina lielāka pārredzamība gan no direktoriem, gan no AR.

Turklāt EESK iesaka AR vismaz tajos revīzijas ziņojumos, ko iesniedz valdei un uzraudzības padomei, sniegt skaidru risku izvērtējumu. AR uzdevums būtu sniegt informāciju, kas norāda uz uzņēmuma pastāvēšanu potenciāli apdraudošiem riskiem. Šiem ziņojumiem būtu jāietver piezīmes par iespējamiem risku turpmākās attīstības scenārijiem, par zaudējumu aplēsēm un to varbūtību. Pārskatāmāk būtu jāatspoguļo grāmatvedības metožu ietekme uz uzņēmuma aktīviem, finansēm un peļņu.

9) Vai starp ārējiem revidentiem, iekšējiem revidentiem un revīzijas komiteju ir pietiekams un regulārs dialogs? Ja nav, kādā veidā šo saziņu var uzlabot?

Banku krīze liek domāt, ka visos gadījumos nav bijis regulāra un pietiekama dialoga, bet daudzos gadījumos tāds tomēr ir bijis. Saziņu uzlabotu revīzijas komitejas pastiprinātā loma.

10) Vai jūs uzskatāt, ka revidentiem būtu jābūt kādai lomai, lai nodrošinātu tās informācijas uzticamību, kuru uzņēmumi ziņo KSA jomā?

Iespējams, bet ne līdz tam, kamēr ir panākta ES vienošanās par to, kādi varētu būt ziņošanas standarti.

11) Vai revidentam būtu regulārāk jāsasazinās ar ieinteresētajām personām? Vai būtu jāsamazina laika nobīde starp gada beigām un revīzijas atzinuma datumu?

Uz ieinteresētajām personām attiecas iepriekšējais 8. jautājums. Grafiks nav apspriežams jautājums.

12) Kādus citus pasākumus varētu paredzēt, lai palielinātu revīziju vērtību?

Komisijai vajadzētu pārskatīt IFRS ieviešanas ietekmi, jo īpaši attiecībā uz to piemērošanu bankām. Pastāv bažas, ka tādas kritiskas koncepcijas kā, piemēram, piesardzība un grāmatvedības konservatīvisms IFRS ir aizstātas ar procesu un atbilstību standartiem. Ir pierādījies, ka, ierobežojot revidentu iespējas sniegt piesardzīgu novērtējumu, IFRS piemērošana samazina ticamību. IFRS piemīt arī konkrēti trūkumi, piemēram, nespēja sniegt pārskatu par paredzamajiem zaudējumiem.

Mutiskajās liecībās, ko sniedza Apvienotās Karalistes Lordu palātā par revīzijas tirgus koncentrāciju rīkotajā izmeklēšanā, tika apliecināts, ka IFRS trūkumi ir jo īpaši lieli attiecībā uz banku revīziju.⁽³⁾

⁽³⁾ Lordu palātas 2011. gada 15. martā publicētais ziņojums “Auditors: Market concentration and their role” (“Revidenti: tirgus koncentrācija un revidentu nozīme”), 1. krājums, 32. lpp, <http://www.parliament.uk/hleconomicaffairs>.

Starptautiskie revīzijas standarti (SRS)

13) Kādi ir jūsu uzskati par SRS ieviešanu Eiropas Savienībā?

Ieviešana ir atbalstāma. Taču jāievēro pilnīgas neitralitātes princips attiecībā uz tiesiskajām sistēmām.

14) Vai SRS būtu jābūt juridiski saistošiem visā ES? Ja jābūt, vai būtu jāizvēlas apstiprināšanas pieeja, kas ir līdzīga tai, kura pastāv starptautisko finanšu pārskatu standartu (IFRS) apstiprināšanai? Alternatīvi un ņemot vērā SRS pašlaik plaši izplatīto lietojumu Eiropas Savienībā, vai būtu turpmāk jāveicina SRS lietojums, izmantojot nesaistošus juridiskus instrumentus (ieteikumu, rīcības kodeksu)?

Jā, iespējams ar regulējuma starpniecību.

15) Vai SRS būtu turpmāk jāpielāgo, lai tie atbilstu MVU un MVP vajadzībām?

Nav nepieciešams.

3.3 Revīzijas uzņēmumu pārvaldība un neatkarība

16) Vai pastāv konflikts, ja revidentu ieceļ amatā un atalgo revidētā struktūrā? Kādus alternatīvus pasākumus jūs ieteiktu šajā saistībā?

Konflikts ir iespējams, bet tas ir atrisināms. Kā ierosināts 2. iedaļā, vajadzīga lielāka pārredzamība attiecībā uz AR iecelšanu un atkārtotu iecelšanu. Ja revidentu ieceļ attiecīgais uzņēmums (revīzijas vai uzraudzības komiteja un akcionāri), tas dod iespēju iecelt tādu AR, kas vislabāk atbilst minētā uzņēmuma konkrētajām prasībām, piemēram, attiecīgās uzņēmējdarbības nozares pārzināšana un nepieciešamais starptautiskās darbības rādītājs.

17) Vai atsevišķos gadījumos būtu pamatota iecelšana amatā, ko veic trešā persona?

Parastos apstākļos — nebūtu. Tomēr šāds jautājums var rasties attiecībā uz sistēmiski nozīmīgām (SS) iestādēm, piemēram, lielām bankām. Ja uzraudzības iestādes regulāri sazinās ar SS iestāžu AR un tās nav apmierinātas ar revidentu veikumu vai ar to neatkarību, uzraudzības iestādēm jābūt pilnvarām pieprasīt attiecīgajai iestādei nomainīt AR. Tām jābūt tikai rezerves pilnvarām, jo uzņēmums, kam ir zināmas uzraudzības iestādes bažas, droši vien pats veiks AR nomainīšanu.

18) Vai revīzijas uzņēmumu pastāvīga iesaistīšana būtu jāierobežo laikā? Ja būtu, tad kādam vajadzētu būt revīzijas uzņēmuma iesaistīšanas maksimālajam ilgumam?

Atbildot uz šo jautājumu, EESK pirmām kārtām izsaka brīdinājumu: attiecībā uz visām ierosinātajām *status quo* izmaiņām jāveic stingrs ietekmes novērtējums.

Revidentu grupu un to vadītāju rotācija un priekšsēdētāju, atbildīgo izpilddirektoru un finanšu direktoru normāls darbības periods individuālā līmenī nozīmē vairāk nekā rotējošu attiecību atbilstošu secību. Jautājums ir abpusēji svarīgs: AR vajadzība saglabāt savus klientus un attiecīgā klienta vēlme saglabāt

revidentu, ar ko tas ir apmierināts. Šādas ilgtermiņa attiecības potenciāli apdraud neatkarību un profesionālo skepticismu.

EESK nepiekrīt, ka AR darbības laiku ar vienu klientu ierobežotu, nosakot obligāto rotāciju, bet iesaka lieliem uzņēmumiem obligāti izsludināt piedāvājumu konkursu attiecībā uz obligātās revīzijas līgumu ik pa sešiem vai astoņiem gadiem. Uzaicinājums uz konkursu būtu jānosūta vismaz vienam revīzijas uzņēmumam ārpus "lielā četrinieka". Nav teikts, ka šāda rīcība katrā ziņā izraisīs AR nomainīšanu. Tāpēc minētajam procesam jābūt pārredzamam. Revīzijas komitejai būtu jāsniedz paskaidrojums par konkursa un komitejas lēmuma pamatojumu. Komitejai par šo jautājumu vajadzētu arī rīkot sanāksmi ar galvenajiem akcionāriem.

19) Vai būtu jāaizliedz revīzijas uzņēmumiem sniegt ar revīziju nesaistītus pakalpojumus? Vai šāds aizliegums būtu jāpiemēro visiem uzņēmumiem un to klientiem, vai tas būtu jāpiemēro atsevišķu veidu iestādēm, piemēram, sistēmiskām finanšu iestādēm?

AR uzņēmumiem, kas sniedz ar revīziju nesaistītus pakalpojumus uzņēmumiem, kuri nav to obligātās revīzijas klienti, nebūtu jāpiemēro ierobežojumi, bet uzņēmumiem, kuri ir to obligātās revīzijas klienti, šādus pakalpojumus vajadzētu sniegt tikai ar revīzijas vai uzraudzības komitejas īpašu apstiprinājumu. Lai palielinātu lielu uzņēmumu obligātās revīzijas neatkarību, AR nevajadzētu konsultēt klientus jautājumos saistībā ar risku, kā arī AR nevajadzētu būt iekšējam revidentam. Ar nodokļiem saistītu konsultāciju sniegšana būtu jāierobežo, ja varētu rasties būtisks interešu konflikts. Vispārīgos vilcienos ar revīziju nesaistīti pakalpojumi ir konsultēšana vai grāmatvedības pakalpojumi. Interešu konflikta izraisīšana attiecībā pret obligāto revīziju sniegtot konsultēšanas pakalpojumus ir mazāk iespējama nekā sniegtot grāmatvedības pakalpojumus. Revīzijas komitejām būtu jāapstiprina visi AR sniegtie ar revīziju nesaistītie pakalpojumi un jāizvairās no interešu konflikta. Minētajām komitejām būtu arī jākontrolē šādu ar revīziju nesaistītu pakalpojumu kopējā vērtība un tā būtu publicējama gada ziņojumā.

Attiecībā uz MVU iespējams paredzēt ne tik stingru režīmu. MVU ir ļoti dažāda veida un lieluma. Daudzos gadījumos būtu lietderīgi, ja AR uzņēmums sniegtu tiem konsultācijas nodokļu un riska jautājumos.

20) Vai būtu jāregulē maksimālais samaksas līmenis, ko revīzijas uzņēmums var saņemt no viena klienta?

Uz šo jautājumu iespējams atbildēt vienīgi izskatot katra revīzijas uzņēmuma kopējos ieņēmumus attiecīgās valsts līmenī. Pašreizējā samaksas robežvērtība 15 % apmērā, ko attiecīgās valsts revīzijas uzņēmums saņem no viena klienta, kā noteikts IESBA (Starptautiskās Ētikas standartu padomes grāmatvežiem) Ētikas kodeksā, ir saprātīga, lai atzītu, ka maksa par revīziju atspoguļo revidētā uzņēmuma mērogu un sarežģītību. Klienti nemitīgi cenšas minēto maksu samazināt. Samaksa revīzijas uzņēmumam par darbu, kas nav saistīts ar revīziju, būtu jānorāda atsevišķi.

21) Vai būtu jāievieš jauni noteikumi par revīzijas uzņēmumu finanšu pārskatu pārredzamību?

Jā, bet šādos noteikumos jāatzīst, ka "lielā četrinieka" tīkli ietver atsevišķus valstu uzņēmumus un tā nav viena struktūra. Revīzijas uzņēmumiem, tāpat kā uzņēmumiem, ko tie revidē, būtu jāpublicē savi pārskati.

22) Kādus papildu pasākumus varētu paredzēt attiecībā uz revīzijas uzņēmumu pārvaldību, lai palielinātu revidentu neatkarību?

Dažās jurisdikcijās revidenti sniedz neatkarības formālu gada apliecinājumu. Vienā dalībvalstī revidenti ievēro revīzijas uzņēmumu pārvaldības kodeksu. Ja izraisās interešu konflikts, viņiem jāatsakās no tām vai citām saistībām. Bez tam revīzijas uzņēmumos vajadzētu būt neatkarīgiem direktoriem un konsultantiem.

23) Vai būtu jāizpēta alternatīvas struktūras, lai ļautu revīzijas uzņēmumiem piesaistīt kapitālu no ārējiem avotiem?

Pievilcīga struktūra revīzijas uzņēmumiem ir līgumsabiedrība ar ierobežotu atbildību. Salīdzinājumam var norādīt kredītreitinga aģentūru atklātās akciju sabiedrības struktūru, kam neapšaubāmi bija ietekme uz postošajiem kredītvērtēšanas lēmumiem, kuri noveda pie finanšu krīzes. Ja dalībvalstu tiesās netiek piemērota neierobežota atbildība, līgumsabiedrību sistēmai vajadzētu būt pietiekami stabili. Neraugoties uz iepriekš minēto, ja citas apvienošanās formas palīdz paplašināt tirgu, tās būtu atbalstāmas. Atbildības ierobežošana varētu sniegt divējādu labumu, veicinot jauna kapitāla ienākšanu tirgū, kā arī stimulējot vidēja mēroga revīzijas uzņēmumus enerģiski piedalīties konkursos par lielu uzņēmumu revidēšanu.

24) Vai jūs atbalstāt ierosinājumus par grupas revidentiem? Vai jums ir kādas papildu idejas šajā jautājumā?

Grupas revidentiem noteikti būtu jābūt nepieciešamajam pilnvarojumam un piekļuvei, lai pilnībā varētu izpildīt savus pienākumus attiecībā pret grupas akcionāriem.

3.4 Uzraudzība

25) Kādi pasākumi būtu jāparedz, lai turpmāk uzlabotu integrāciju un sadarbību revīzijas uzņēmumu uzraudzībā ES līmenī?

Šādiem jautājumiem ir starptautiska dimensija, piemēram, standartī, pases un revīzijas uzņēmumu starptautiskie tīkli. AR uzņēmumi tomēr darbojas ar attiecīgās valsts struktūrvienību starpniecību un attiecīgās dalībvalsts uzraudzībā. EESK atbalsta valstu uzraudzības iestāžu kolēģiju, kas būtu piesaistīta ES jaunajai finanšu uzraudzības sistēmai.

26) Kā varētu pastiprināt apspriešanu un saziņu starp lielu biržas sarakstā iekļautu uzņēmumu revidentu un regulatoru?

Jau ir noteiktas dažas obligātas prasības, lai gan ir liecības par to, ka pirmskrīzes gados atsevišķās dalībvalstīs AR un uzraudzības iestāžu dialogs bija cietis neveiksmi. EESK iesaka, ka jaunajai Eiropas Banku iestādei vajadzētu definēt īpaši bankām paredzētas prasības. Bez tam regulatoram vajadzētu noteikt, ka priekšsēdētājs un valde atbild par saziņu ar tiem, paredzot attiecīgas sankcijas, ja uzņēmums nedara zināmas galvenās problēmas.

3.5 Koncentrācija un tirgus struktūra

27) Vai revīzijas tirgus pašreizējā konfigurācija varētu radīt sistēmisku risku?

Mēs uzskatām, ka ir reāls risks izraisīt traucējumus tirgū. Mēs neuzskatām, ka kāda AR uzņēmuma neveiksmīga darbība rada tūlītēju sistēmisku risku tirgum. No neatkarības un tirgus viedokļa tikai trīs uzņēmumu dominēšana tomēr būtu absolūti nepieņemama. Nesenā finanšu un ekonomikas krīze ir skaidri parādījusi, ka riska pārvaldībā būtu jāaptver ikviena iespējāmība.

28) Vai jūs uzskatāt, ka tāda revīzijas uzņēmumu konsorcijs obligāta izveide, kurā iekļauts vismaz viens mazāks, nesistēmisks revīzijas uzņēmums, varētu darboties kā katalizators, lai piešķirtu dinamismu revīzijas tirgum un ļautu maziem un vidējiem uzņēmumiem būtiskāk piedalīties lielāko revīziju segmentā?

Francijā ir noteikta tiesiska prasība, ka uzņēmumu revīzija jāveic vismaz divu revīzijas uzņēmumu konsorcijs. Līdzīgi noteikumi bija spēkā Dānijā, bet tika noņemti, ka tie vairs nav vajadzīgi. Francijā šī prasība no 1966. gada attiecas uz biržas sarakstā iekļautajiem uzņēmumiem. No 1984. gada to attiecināja arī uz uzņēmumiem, kuru pienākums ir publicēt konsolidētos pārskatus. Tobrīd angloamerikāņu revīzijas uzņēmumi strauji palielināja savu tirgus daļu. Zināmā mērā šāda politika ir bijusi veiksmīga. Pētījumā, kas veikts 2006. gadā⁽⁴⁾ par 468 Francijas uzņēmumiem, pamatojoties uz 2003. gada datiem, 54 uzņēmumus bija revidējuši divi "lielā četrinieka" revidenti, 241 uzņēmumu (51,5 %) — viens "lielā četrinieka" uzņēmums un viens Francijas uzņēmums, bet atlikušo 173 uzņēmumu revīziju bija revidējuši lieli un mazi Francijas uzņēmumi dažādās kombinācijās.

Francijas revīzijas tirgus forma nav atkarīga tikai no likumdevēja intervences. Uzņēmumu īpašumtiesības Francijā ir daudz koncentrētākas nekā anglosakšu valstīs, un tas ietekmē prasību par revīziju. Izmantojot jau minēto piemēru, redzams, ka vienam lielākajam investoram pieder 25 % vai vairāk no 73 % Francijas uzņēmumu. Lielākās īpašnieku grupas ir citi uzņēmumi (34 %), ģimenes uzņēmumi (25 %) un vispārēji publiskie uzņēmumi (21 %), turpretī starptautiskajiem investoriem pieder tikai 8,5 % uzņēmumu.

⁽⁴⁾ *Assessing France's Joint Audit Requirement: Are Two Heads Better than One?* (Francijas kopīgās revīzijas prasības novērtējums: vai divas galvas ir labāk nekā viena?), Jere R. Francis, Misisipi-Kolumbijas Universitāte un Chystelle Richard, Paris Dauphine Universitāte un Ann Vanstraelen, Antverpenes Universitāte un Māstrihtas Universitāte

Pētījumā atklājās, ka “Lielā četrinieka” revidentu izmantošana jo īpaši palielinās, kad īpašumtiesības nav tik koncentrētas vienā lielā īpašumtiesību turētāju grupā, bet gan īpašumam ir vairāk starptautisku un publiskā sektora investoru; Turpretī lielos ģimenes uzņēmumos “lielā četrinieka” revidentu izmantošana ir retāka. bez tam iespējamība “lielā četrinieka” revidentu izmantošanai palielinās attiecībā uz institucionālajām īpašumtiesībām (bankas un pensiju fondi). Svarīgi atzīmēt, ka ir pierādījies, ka dažas no minētajām īpašumtiesību iezīmēm ir saistītas arī ar divu nevis viena “lielā četrinieka” revidentu izmantošanu”.

Nemot vērā saikni starp īpašumtiesību formu un revīziju, iegūtie dati liek domāt, ka Francijas tiesiskā vide nav vienīgais faktors, kas nosaka Francijas revīzijas tirgus struktūru. Šajā sakarā jāatzīmē, ka Francijas tiesību aktos nav noteikts, ka, veicot kopīgu revīziju, lielākam revīzijas uzņēmumam jāsadarbojas ar mazāku uzņēmumu, savukārt Komisija ierosina pretējo. Kā atzinusi Komisija, atbildes uz šo jautājumu zaļās grāmatas apspriešanas gaitā bija dažādas; īpaši attiecībā uz to, vai kopīgu revīziju rezultātā tiks izstrādāti labāki pārskati vai arī tās palielinās birokrātiju un izmaksas.

Atbildot uz jautājumu, kopīga revīzija palielinātu mazāko uzņēmumu iekļaušanos lielo uzņēmumu tirgū. Bet, lai noskaidrotu, vai tas faktiski samazinātu koncentrāciju un kādā laika periodā, EESK aicina Komisiju līdz jebkādu secinājumu izdarīšanai šajā jautājumā veikt padziļinātu ietekmes novērtējumu. EESK uzskata, ka konkurences tiesības var sniegt papildu iespēju oligopola problēmas risināšanā.

29) No revīzijas tirgu struktūras uzlabošanas viedokļa, vai jūs piekrītat obligātai rotācijai un piedāvājumu konkursam pēc noteikta laikposma? Cik ilgam būtu jābūt šādam laikposmam?

EESK neatbalsta obligāto rotāciju. Attiecībā uz obligāto piedāvājumu konkursu skatīt atbildi uz 18. jautājumu.

30) Kā būtu jānovērš ar “lielo četrinieku” saistītā neobjektivitāte?

EESK atbalsta jebkādas mākslīgas neobjektivitātes attiecībā pret “lielā četrinieka” uzņēmumiem, piemēram, banku paktu, likvidēšanu. Obligāta uzdevumu piešķiršana tikai “lielā četrinieka” uzņēmumiem būtu jāaizliedz. Komisija var apsvērt tādas sistēmas ieviešanu, ar ko apliecinātu zemāka ranga revīzijas uzņēmumu kompetenci lielo uzņēmumu revidēšanā.

31) Vai jūs piekrītat, ka ārkārtas pasākumu plāni, tostarp “pēdējā griba”, varētu būt galvenie, novēršot sistēmiskos riskus un uzņēmuma sabrukuma riskus?

Vajadzētu izstrādāt ārkārtas pasākumu plānus gan revīzijas uzņēmumiem, gan valstu regulatoriem. Revīzijas uzņēmumi ir starptautiski tīkli. Labākā stratēģija būtu apturēt jebkādu neveiksmīgu darbību attiecīgās dalībvalsts līmenī, vienlaikus saglabājot tīkla pārējās daļas integritāti. Jebkuras lokalizācijas stratēģijas pamatā būtu t.s. “pēdējā griba” vai darbības izbeigšanas plāni. Ārkārtas pasākumu plānu īstenošanu veicinātu agrīnā brīdināšana par iespējamajām problēmām.

32) Vai plašākais loģiskais pamats lielu revīzijas uzņēmumu konsolidācijai pēdējo divu desmitgažu laikā (t.i., globāls piedāvājums, sinerģija) joprojām ir spēkā? Kādos apstākļos varētu paredzēt atteikšanos?

Tāpat kā atbildē uz 18. jautājumu, EESK ir stingri pārliecināta, ka attiecībā uz ikvienu rīcību minētajā jomā jāveic padziļināts ietekmes novērtējums. Tā kā Āzijas jaunās lielvaras palielina savu ietekmi visā pasaulē, ļoti iespējams, ka to revīzijas uzņēmumi sekos saviem klientiem. Ikviens valdības sankcionēts pasākums veikt pārmaiņas revīzijas tirgū būtu apsverams 20 gadu laikposmā. Bez tam nopietni būtu jāapsver neprognozētu seku iespējamā ietekme.

Atteikšanos ir grūti paredzēt, bet svarīgi ir ieviest revīzijas tirgū konkurences tiesības. EESK atbalsta oligopolu nodošanu dalībvalstu konkurences iestādēm, sākot ar Vāciju, Nīderlandi un Apvienoto Karalisti. Konkurences iestādēm būtu arī rūpīgi jāpārbauda visi “lielā četrinieka” uzņēmumu ierosinātie līdzdalības iegūšanas gadījumi.

3.6 Eiropas tirgus izveide

33) Kāds, pēc jūsu domām, ir labākais veids, lai palielinātu revīzijas profesionāļu pārrobežu mobilitāti?

Būtu jāsaņem noteikumu un piemērojamo tiesību aktu saskaņošanu. Lietderīgi būtu arī ieviest SRS. Nodokļu, tiesību aktu un valodu dažādība ES 27 dalībvalstīs neapšaubāmi ir šķērslis revīzijas profesionāļu pilnīgai pārrobežu mobilitātei.

34) Vai jūs piekrītat “maksimālai saskaņošanai” apvienojumā ar revidentu un revīzijas uzņēmumu vienotu Eiropas pasi? Vai jūs uzskatāt, kas tas būtu jāattiecina arī uz mazākiem uzņēmumiem?

Jā, bet nevajadzētu pārāk zemu novērtēt ar to saistītās grūtības. Būtu iespējams ieviest Eiropas revidentu pasi attiecībā uz obligātajiem IFRS finanšu pārskatiem. Lēmums par to, kurš revidents vai AR uzņēmums varētu saņemt šādu pasi, tāpēc būtu balstāms uz faktu, vai revīzijas praksē iespējams veikt vai tiks veiktas IFRS finanšu pārskatu revīzijas.

3.7 Vienkāršošana – mazie un vidējie uzņēmumi un praktiķi

35) Vai jūs atbalstītu zemāka līmeņa pakalpojumu nekā revīzija, MVU finanšu pārskatu tā saucamo “ierobežoto revīziju” vai “obligāto pārbaudi” obligātās revīzijas vietā? Vai šādam pakalpojumam vajadzētu būt atkarīgam no tā, vai pārskatus sagatavojis pietiekami kvalificēts (iekšējais vai ārējais) grāmatvedis?

MVU ir ļoti dažāda veida un lieluma. Ja ir ārējās investīcijas un/vai nozīmīgs banku sniegts atbalsts un/vai svarīgi klienti un piegādātāji, kas ir ieinteresēti savu vērtības ķēžu integritātē, nav paredzams, ka radīsies daudzas problēmas. Sertificēta grāmatveža darbs varētu būt piemērots pašfinansējošam mikro-uzņēmumam.

36) Vai būtu jāpastāv “drošai zonai” ar revīziju nesaisītū pakalpojumu iespējama turpmāka aizlieguma gadījumā, apkalpojot MVU klientus?

Jā, bet šāds aizliegums vēl ir jāpamato.

37) Vai “ierobežota revīzija” vai “obligāta pārbaude” būtu jāpapildina ar mazāk apgrūtinātiem iekšējās kvalitātes kontroles noteikumiem un pārraudzību, ko īsteno uzraudzītāji? Vai jūs varētu ierosināt piemērus, kā to varētu veikt praksē?

Skatīt 35. jautājumu. Maziem uzņēmumiem katrā gadījumā ir mazas un vienkāršas revīzijas.

3.8 Starptautiskā sadarbība

38) Kādi pasākumi, pēc jūsu domām, varētu uzlabot globālo revīzijas dalībnieku pārraudzības kvalitāti, izmantojot starptautisku sadarbību?

Līdzdalība G20 un FSP (Finanšu stabilitātes padomē), bet iesākumā vissvarīgākais pasākums būtu sadarbība G8 līmenī, īpaši pievēršoties ciešiem sakariem ar ASV regulatīvajām iestādēm.

Briselē, 2011. gada 16. jūnijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Staffan NILSSON